

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Scrob Mihail în numele inculpatului Cojocaru Mihail, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Cojocaru Mihail Xxxxx, născut la xxx xxxx, originar din r-nul xxxx, s. xxxx și domiciliat în mun. xxxxx, or. xxx, str. xxxxxx, ap. xx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 10.11.2017 - 06.11.2018 (prima instanță);
2. 26.11.2018 - 05.03.2019 (instanța de apel);
3. 10.06.2019 – 28.11.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 06 noiembrie 2018, a fost încetat procesul penal în privința lui Cojocaru Mihail pe învinuirea în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție.

Cojocaru Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

De asemenea, prin sentință a fost soluționată și soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că potrivit rechizitoriului, Cojocaru Mihail, fiind împreună cu o persoană în privința căruia cauza penală a fost încetată în legătură cu împăcarea părților, la 13.07.2016, aproximativ la ora 16:40, fără consimțământul proprietarului, ilegal au pătruns în curtea casei de locuit situată pe str. xxxxxx, or. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține lui Gandrabura Nadejda, iar la cerința ei de a părăsi domiciliul, aceștia au refuzat și au rămas pe teritoriul indicat, până ce partea vătămată a solicitat intervenția colaboratorilor de poliție.

Prima instanță a indicat că acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, ca violarea de domiciliu, adică pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia, cât și refuzul de a părăsi domiciliul la cererea proprietarului.

Totodată, prima instanță a recalificat acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail în baza art. 335 Cod contravențional – samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, fără a se cauza vreo daună considerabilă persoanei.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cojocaru Mihail să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse de 1 an închisoare, și suspendarea condiționată a acesteia în temeiul art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că:

- vinovăția inculpatului Cojocaru Mihail de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, a fost demonstrată pe deplin atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești prin cumulul de probe pertinente, concludente, utile, legal administrate care au fost prezentate și cercetate minuțios în instanța de judecată;

- în ședința de judecată acuzarea a administrat și prezentat instanței suficiente probe, examinate minuțios și sub toate aspectele - și dobândite în procesul urmăririi penale în mod legal, cu respectarea normelor procesuale, care demonstrează faptele comise de inculpat;

- prima instanță a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat, însă eronat a dat apreciere circumstanțelor cauzei, care în mod direct se află în raport cu vinovăția inculpatului;

- în acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail, în baza probelor administrate, se constată prezența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 Cod penal, iar încadrarea acțiunilor inculpatului de către instanța de judecată conform prevederilor art. 335 Cod contravențional, este neîntemeiată.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, a fost admis apelul declarat, casată sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cojocaru Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 1 an închisoare. În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Cojocaru Mihail, fiind împreună cu o persoană în privința căruia cauza penală a fost încetată în legătură cu împăcarea părților, la 13.07.2016, aproximativ la ora 16:40, fără consimțământul proprietarului, ilegal au pătruns în curtea casei de locuit situată pe str. xxxxxxxx, or. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține lui Gandrabura Nadejda, iar la cerința ei de a părăsi domiciliul, aceștia au refuzat și au rămas pe teritoriul indicat, până ce partea vătămată a solicitat intervenția colaboratorilor de poliție.

Instanța de apel a notat că acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail urmează a fi calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 179 alin. (1) Cod penal - violarea de domiciliu, adică pătrunderea în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia, cât și refuzul de a părăsi domiciliul la cererea proprietarului.

În continuare, instanța de apel a atestat că prima instanță eronat a apreciat probele, fără a ține cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a indicat că analizând și apreciind declarațiile inculpatului prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității le-a apreciat fiind neveridice, deoarece inculpatul oferă astfel de declarații cu scopul de a se eschiva de la răspundere penală ce survine pentru fapta prejudiciabilă comisă, mai mult, instanța de apel a considerat că inculpatul indirect, recunoaște fapta imputată or acesta a comunicat că a intrat în ograda părții vătămate, dar fără intenția de a fura ceva.

Instanța de apel a specificat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, este demonstrată prin:

- declarațiile părții vătămate Gandrabura Nadejda din prima instanță și din apel (f.d. 123-124);
- declarațiile martorilor Cojocaru Grigore, Guțan Valentin, Gandrabura Dumitru;
- plângerea depusă la 01.08.2017, de către Gandrabura Nadejda, (f.d. 5);
- procesul - verbal de cercetare la fața locului cu planșă fotografică din 11.08.2017 (f.d. 5B);
- ordonanța de ridicare din 01.08.2017 (f.d. 17);
- procesul - verbal de ridicare din 01.08.2018, (f.d. 18);
- procesul - verbal de examinare a obiectului din 04.08.2017, prin care a fost examinat un disc de model DVD-R 4.7 Gb, cu secvențe video (f.d. 20);
- planul geometric al bunului imobil și planul reprezentării părților componente ale clădirilor (f.d. 22-23).

Totodată, instanța de apel a indicat că din analiza declarațiilor martorilor și a părții vătămate, prin prisma rigorilor stipulate la art. 101 Cod de procedură penală, rezultă că aceste declarații sunt veridice, poartă un caracter consecvent și indică că inculpatul a pătruns în ograda părții vătămate fără permisiunea acesteia, fără a o

anunța că urmează să efectueze lucrări de reparație, circumstanțe ce în opinia instanței de apel se încadrează în componența infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a stabilit că în speță, în acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail s-a constatat prezența atât a pătrunderii ilegale cât și a rămânerii ilegale în domiciliul părții vătămate, refuzul de a părăsi locul în care se afla.

De asemenea, instanța de apel a reținut că latura subiectivă a infracțiunii specificate la art. 179 Cod penal, se caracterizează prin intenție directă, și anume, inculpatul Cojocaru Mihail fiind conștient de caracterul ilegal al pătrunderii și rămânerii, fără consimțământul părții vătămate Gandrabura Nadejda, a pătruns în domiciliul ultimei, fără a o înștiința preventiv, încălcându-i astfel dreptul la inviolabilitatea domiciliului.

Astfel, instanța de apel a conchis că în acțiunile inculpatului Cojocaru Mihail, în baza probelor administrate, se constată prezența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 Cod penal, iar încadrarea acțiunilor inculpatului de către prima instanță în baza prevederilor art. 335 Cod contravențional al Republicii Moldova este neîntemeiată.

Referitor la pedeapsă, instanța de apel a menționat că ține cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, de gradul și pericolul social al infracțiunii, de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului.

Prin urmare, instanța de apel a notat că infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal, săvârșită de inculpat, face parte din categoria infracțiunilor ușoare, circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite, inculpatul Cojocaru Mihail anterior nu a fost judecat, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, nu a întreprins careva acțiuni de denaturare a probelor sau influențării examinării juste a cauzei.

În acest sens, instanța de apel a concluzionat că în privința inculpatului Cojocaru Mihail urmează a fi aplicată pedeapsa de 1 an închisoare, iar din circumstanțele și materialele cauzei nu se evidențiază necesitatea ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită, motiv din care instanța de apel a decis suspendarea condiționată a executării acesteia în temeiul art. 90 Cod penal, ce va fi echitabil în privința inculpatului. La acest aspect, instanța de apel a mai ținut cont de comportamentul pozitiv al inculpatului după comiterea faptei prejudiciabile.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Scrob Mihail în numele inculpatului Cojocaru Mihail, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art.427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, și solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- nu au fost întrunite elementelor infracțiunii;

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;
- în speța dată, sunt prezente relații civile între vecini, care urmau să fie soluționate pe cale civilă, nu pe cale penală. În acest sens, în prevederile din dispoziția alin. (1) al art. 391 Cod civil, prevăd - Accesul pe terenul altuia, alin. (1) orice proprietar este obligat ca, după primirea unui aviz scris sau verbal, să permită vecinului accesul pe teritoriul său, după caz, pentru efectuarea și întreținerea unei construcții, plantații și efectuarea unor alte lucrări pe terenul vecin;

- prima instanță cu certitudine a constatat, că Cojocaru Mihail a pătruns în curtea casei (grădina) părții vătămate Gandrabura Nadejda, situate pe str. xxxx, xxxx, or. xxxxx, pentru a efectua lucrările de reparație a țevei de eșapament a beciului, proprietate privată a părinților săi, care se află în afara ogrăzii (grădinii), părții vătămate. Anterior, tatăl acestuia, Cojocaru Grigore, de 3 ori s-a adresat către primarul Guțan Valentin, privind necesitatea purtării discuțiilor cu partea vătămată, întru ai permite să pătrundă în ogradă (grădină), pentru finisarea lucrărilor de reparație la beci, care a fost inundat în urma ploilor. În acest context, prima instanță a conchis, că nu s-au constatat elementele infracțiunii, prevăzute de art. 179 alin. (1) Codul penal, fiind absentă latura subiectivă a infracțiunii incriminate;

- în sensul art. 6 al Convenției Europene, noțiunea de „acuzatie în materie penală” este distinctă de noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil”, astfel, în cauza Ringvold vs Norvegia, Curtea Europeană a notat că „faptul că o lege, care poate permite o cerere de despăgubire în virtutea dreptului cu privire la prejudiciu, include și elemente obiective constitutive ale unei infracțiuni penale, nu reprezintă, în pofida gravității acestei infracțiuni, un motiv suficient pentru a considera că o persoană responsabilă de obligație cu caracter civil, să fie acuzată de o infracțiune penală”.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, și menționează că instanța de apel, judecând cauza just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corect a încadrat acțiunile făptuitorului.

Totodată, notează că recursul este întemeiat în principal pe aprecierea probelor ce nu constituie temei de recurs, iar instanța de apel în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat, s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speța se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că recurentul invocă ca temeiuri de recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, și anume cazurile când: *„nu au fost întrunite elementele infracțiunii și că faptei săvârșite nu i s-a dat o încadrare juridică greșită”*.

Verificând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că se confirmă incidența temeiului de recurs neinvocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, din următoarele considerente.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

Colegiul penal lărgit, notează că în speță, instanța de apel prin decizia sa, a admis apelul declarat de procuror, a casat sentința primei instanțe și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cojocaru Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal lărgit verificând conținutul deciziei instanței de apel (f.d. 187, 190), atestă că instanța de apel, deși a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare potrivit modului stabilit pentru prima instanță, aceasta nu a respectat rigorile stipulate la art. 394 alin. (4) pct. 5) Cod de procedură penală, ce prevăd structura și conținutul părții descriptive a unei sentințe și a notat în decizia sa, după ce a constatat fapta săvârșită de inculpatul Cojocaru Mihail că „*organul de urmărire penală urmează să califice fapta în baza art. 179 alin. (1) Cod penal*”, fără a face o încadrare juridică proprie a faptei constatate, ce afectează corectitudinea deciziei instanței de apel și nu poate fi acceptat de instanța de recurs ordinar.

Totodată, Colegiul penal lărgit identifică că instanța de apel în decizia sa (f.d. 187) în fapta constatată, a indicat greșit data săvârșirii infracțiunii „13.07.2016”, deși din materialele cauzei penale (f.d. 1, 5, 53), rezultă că infracțiunea a fost săvârșită la 26.07.2017.

Mai mult, Colegiul penal lărgit analizând decizia instanței de apel, constată că deși instanța de apel face referire în partea descriptivă a deciziei sale (f.d. 189), la declarațiile martorului Cojocarii Grigore, Guțan Valentin, Gandrabura Dumitru, se atestă că în procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 172-181), lipsesc careva consemnări care ar confirma că aceste declarații ar fi fost verificate prin citire de către instanța de apel în ședința de judecată, fapt ce contravine cerințelor stipulate de art. 414 alin. (1), (2), (6) Cod de procedură penală, în care se stipulează că: „*Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și că instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal*” și de art. 24 alin. (3) Cod de procedură penală, ce prevede că: „*Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură*”.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit menționează că în partea descriptivă a deciziei instanței de apel (f.d. 184), a fost indicat greșit numele inculpatului „Cojocarii

Mihail”, deși, conform extrasului din Registrul de Stat al Populației (f.d. 48), corect este „*Cojocaru Mihail*”.

Prin urmare, având în vedere cele menționate supra și că în speță este incident temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, eroare ce nu poate fi corectată de instanța de recurs ordinar, urmează a fi casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

8. Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate și probele anexate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Scrob Mihail în numele inculpatului Cojocaru Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, în cauza penală privind-l pe **Cojocaru Mihail XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **24 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor